

**TILSYNSUTVALGET
FOR DOMMERE**

**TU-SAK 86/04: KLAGE FRA A VED ADVOKAT B PÅ DOMMER C VED X
DOMSTOL.**

Tilsynsutvalget for dommere har i møte den 13 desember 2004 truffet vedtak i ovennevnte klagesak.

..... I samsvar med generelt vedtak i tilsynsutvalget om at utvalgets dommermedlemmer er inhabile til å behandle klager mot dommere ved samme domstol, har utvalgets leder, lagmann Anne Lise Rønneberg, fratrukket. Vedtak i saken er dermed truffet av følgende medlemmer: Jon Høyland, nestleder, varamedlem Kari Mjøllhus, Halvor Kjølstad, Trine Buttingsrud Mathiesen og Wenche Frogn Sellæg.

Ved brev av 12 oktober 2004 har A ved advokat B klaget over uttalelser som fremkommer i en beslutning fra dommer C av 26 august 2004. Klagen er forelagt C, som har gitt uttalelse i brev av 5 november 2004. Uttalelsen er oversendt advokat B som ikke har inngitt ytterligere merknader. Klagen er også oversendt embetsleder ved X domstol.

Bakgrunnen for saken er at X domstol gjennomførte tvangssalg av en eiendom som tilhørte parter som ble representert av advokat E. I den anledning ble det den 04 11 03 avsagt en kjennelse som fordelte kjøpesummen. Det ble blant annet satt av kr 100 000 til advokat E, betinget av at han innen én måned tok ut stevning mot A for å få fastslått et påstått pantesikret krav.

Advokat E innga stevning til X domstol om kravet. Stevningen ble ekspedert videre til X tingrett, som iflg det opplyste "valgte å refusere" stevningen. En ny stevning om kravet ble avvist av X tingrett i kjennelse av 18.06.04. Kjennelsen er etter det opplyste ikke påkjært.

Deretter bestemte X domstol i beslutning av 26 august 2004 at avsetningsbeløpet skulle utbetales A. Klagen gjelder uttalelser i premissene i denne beslutningen.

A har i det vesentlige anført følgende:

"Klagen gjelder den svært iøynefallende materielle og prosessuelle prosessledelse som dommeren utøver overfor advokat E. Advokat E har ved gjentatte anledninger varslet et erstatningskrav mot staten for den måte saken har blitt håndtert på av X domstol og han er selvsagt i sin fulle rett til å eventuelt anlegge et slikt søksmål mot staten – eller mot andre for den saks skyld.

Det som etter klagerens syn er oppsiktsvekkende er de uttalelser som dommer C kommer med i beslutningen. Det uttales følgende i 4. avsnitt på side 5 i beslutningen:

"Som følge av utbetalingen som retten nå er pliktig til å forestå, er saksøkte eventuelt henvist til å søke å forfølge sitt påståtte pengekrav mot A overfor X tingrett for tredje gang."

Etter klagernes oppfatning går dommeren ut over det han i sin dommergjerning skal gjøre. Denne uttalelsen er ikke nødvendig for sakens avgjørelse og tjener kun som en oppfordring til advokat E om å rette et krav mot A og gir anvisning på hvor et eventuelt søksmål skal tas ut.

Klageren ville kunne ha levd med denne uttalelsen isolert sett. Når den imidlertid sees i sammenheng med den uttalelse som følger på s. 6 i beslutningen, fremstår det imidlertid som åpenbart at dommeren går langt ut over sin dommergjerning. Undertegnede har reagert på denne type prosessledelse og saken har også blitt diskutert med kolleger som deler undertegnedes syn. Dommer C uttaler i anledning hans kommentarer til advokat E's varslede søksmål mot staten:

”.....domstol legger for god ordens skyld til grunn at advokat E er kjent med sin forutgående aktivitetsplikt til å søke å begrense sitt påståtte økonomiske tap, og at han i første omgang anlegger søksmål for X tingrett, Tinghuset, om tilbakesøking av pengekrav mot A; uten på ny å løpe nevneverdig risiko for tredje gangs rettsfornektelse av det identiske søksmålskrav ved X tingrett.”

Denne uttalelse kan ikke oppfattes som noe annet enn en oppfordring om først å gå til søksmål mot A for det varslede krav mot staten, dersom advokat E akter å forfølge sitt påståtte krav. Uttalelsen kan også forstås som et forsvar for staten etter at dommeren først har søkt å forklare advokat E at han neppe vil nå frem med kravet om erstatning mot staten fordi han selv har begått en rekke prosessuelle feil i saken. Et slikt forsvar og anførsler om tapsbegrensningsplikt antas å ligge hos Regjeringsadvokaten ved et eventuelt søksmål mot staten fra advokat E. Dommerens arbeid er å avgjøre tvistesaker, ikke å opptre som rådgiver eller advokat verken for advokater eller for staten.”

Innklagede, C, har generelt anført at det er prinsipielt betenkelig hvis en part skal bli hørt med virkemidler som er ”egnet til å overstyre eller kneble dommerens frie syn på hva som er rettferdig i hvert enkelt saksforhold som er til pådømmelse. Det vil være betenkelig ”om det åpnes opp for andre, enn overordnet domstol, å kritisere den dømmende myndighets uttrykte beveggrunner for det rettslige resultat”.

Innklagede har til den konkrete sak anført:

”Da beslutningen 26. august 2004 ble avsagt fortonet den samlede saksgang seg som temmelig eiendommelig for meg. Dette skyldtes i en viss grad det usedvanlig høye konfliktnivå mellom de to prosessfullmektigene; som også kom retten til del i form av stadige og tendensiøse telefonhenvendelser fra begge advokater. Dernest viste det seg at advokat E ikke evnet å forholde seg til de enkle retningslinjer som retten fastsatte med sikte på å avklare om A skulle tåle avkortning i sitt pantekrav som stod for utbetaling etter det gjennomførte tvangssalg. X tingretts håndtering av stevning fra advokat E mot A var oppsiktsvekkende idet saken ble nektet prøvet ved 2 ulike anledninger. Jeg har da heller ikke tidligere valgt å ty til denne form for grunngeving; etter mer enn 11 år i dommergjerningen.

I mine tidligere kjennelser i denne saken var det uttrykkelig fastsatt, både i premisser og slutning, at advokat E skulle få anledning til å skaffe til veie rettsavgjørelse som eventuelt ville begrense A's pengekrav før utbetaling fant sted. Advokat E lyktes altså ikke med dette

forehavende, og forsømmelsen i tingretten førte til at tingrett av prosessuelle grunner så seg nødtvunget til å forestå uavkortet utbetaling til A.

Jeg kan ikke se at A skulle kunne beklage seg over beslutningens obiter dictum om at motparten fortsatt kan rette sitt krav mot ham. A må tåle å høre at tilbakesøkningsadgangen står åpen, som angitt i foregående kjennelser. Bakgrunnen for denne gjentatte saksopplysning fra min side er at advokat E ikke syntes å ha forstått tingretts avgjørelser – samtidig som han gjennom fremsatte ankepunkter heller ikke lyktes å gjøre seg selv forstått overfor Y lagmannsrett som avsa tidligere kjennelse i saken. Når så advokat E i tillegg hadde bedt om å bli prosessledet under sakens gang, ville det etter omstendighetene stride mot min etiske overbevisning om jeg skulle ha tiet i hjel den – for andre jurister – åpenbare kjensgjerning at saken fortsatt kunne prøves.

Den saklige side av klagen er etter undertegnedes oppfatning klart grunnløs.”

Tilsynsutvalget for dommere ser slik på saken:

Klagen er inngitt innen tre måneder etter at beslutningen ble truffet, og klagen er dermed rettidig, jf domstoloven § 237 fjerde ledd. Klager var part i saken og har klagerett så langt han var direkte berørt av dommerens uttalelser i premissene, jf domstoloven § 237 første ledd nr 1.

Tilsynsutvalget finner at saken er klar for realitetsbehandling. Utvalget finner det åpenbart unødvendig å høre partenes muntlige forklaringer, og ingen av partene har heller bedt om å få forklare seg muntlig, jf domstoloven § 238 annet ledd.

Tilsynsutvalget kan etter domstoloven § 236 fjerde ledd ikke vurdere forhold som kan overprøves etter reglene i rettspleielovgivningen for øvrig. De påklagede uttalelser fremkommer som premisser i en beslutning som kunne ha vært påkjært. For tilsynsutvalgets kompetanse spiller det ingen rolle at adgangen til kjæremål ikke er benyttet. Tilsynsutvalget kan etter bestemmelsen ikke overprøve den vurdering av saken som kommer til uttrykk i premissene, og kompetansen er dermed begrenset.

Tilsynsutvalgets kompetanse til å behandle klager over uttalelser i premissene i en avgjørelse er beskrevet av Domstolkommisjonen, jf NOU 1999: 19 side 325 flg, særlig side 326 første spalte, hvor det fremgår at tilsynsutvalget forutsettes å behandle ”uhøvisk eller utilbørlig” atferd fra dommerens side. Det uttales her videre at:

”Dette innebærer bl a at grov, ubehøvlet opptreden fra en dommers side i et rettsmøte vil kunne gjøres til gjenstand for disiplinær forføyning. Det samme må gjelde (andre) utslag av slett møteledelse, ... Videre må bruk av unødvendig sterke ord og uttrykk i rettslige avgjørelser kunne føre til disiplinærtiltak, når de ord/uttrykk som er brukt er egnet til å virke klart sårende eller infamerende.”

Etter det som her er uttalt, skal det forholdsvis mye til før premissene i en avgjørelse kan føre til disiplinærtiltak. Det er gode grunner for å gi dommeren vidt spillerom til å utforme premissene i sine avgjørelser slik han eller hun i den enkelte sak finner det nødvendig, uten å måtte frykte kritikk fra et disiplinærutvalg

A har ikke anført at dommer C's uttalelser i beslutningen var sårende eller infamerende. Klagen går ut på at premissene må forstås som en oppfordring til advokat E om å gå til

søksmål mot A for det varslede krav mot Staten, dersom E aktet å forfølge sitt krav. Uttalelsen er også tolket som et forsvar for staten og anføres om tapsbegrensningsplikt, som det eventuelt tilligger Regjeringsadvokaten å fremme ved et eventuelt søksmål mot Staten fra advokat E.

Tilsynsutvalget vil ikke utelukke at også uttalelser i premisser som ikke virker ”klart sårende eller infamerende” kan fremstå som utilbørlige og gi grunnlag for disiplinærtiltak. Det kan gjelde uttalelser som uten aktverdig grunn påfører andre vesentlige belastninger.

De siterte uttalelser fra premissene fremstår ikke som nødvendige for avgjørelsen. Det følger allerede av at en beslutning kan treffes formløst og uten begrunnelse. Men i tillegg er uttalelsene, slik C selv har anført, unødvendige for konklusjonen i den begrunnelse som C har valgt å gi. Tilsynsutvalget kan også forstå at A gjerne vil unngå et søksmål fra advokat E og derfor er ukomfortabel med at E blir gjort særskilt oppmerksom på den muligheten.

Dette innebærer imidlertid ikke at uttalelsene er utilbørlige og strider mot god dommerskikk. Det er verken særlig uvanlig eller prinsipielt betenkelig at en dommer har bemerkninger i en avgjørelse som går ut over det som kan anses som nødvendig for avgjørelsen. Ett formål ved dette kan være, som her, å gi en tapende part veiledning om andre veier til målet. Særlig kan det være aktuelt overfor selvprosederende parter. I dette tilfelle var det en advokat som var selvprosederende, men det fremgår at dommeren på grunnlag av advokatens opptreden i saken har sett et klart behov for informasjon.

Tilsynsutvalget kan ikke se at dommeren har gått ut over det som må anses å ligge innenfor dommerens rett til å veilede partene. Det kan etter omstendighetene ikke ses som uetisk å gjøre en part oppmerksom på en søksmålsmulighet, særlig når dommeren anså den tidligere avvisning av kravet som uriktig, og det måtte også være kurant å gjøre oppmerksom på plikten til å begrense det økonomiske tap. Det er en fordel at slik veiledning fremkommer åpent i premissene i en beslutning i stedet for f.eks. som muntlig veiledning til parten.

Tilsynsutvalgets konklusjon er etter dette at det ikke er grunnlag for å si at dommeren har opptrådt kritikkverdig eller på annen måte i strid med god dommerskikk.

Tilsynsutvalget for dommere har truffet slikt enstemmig

vedtak:

Det er ikke grunnlag for å anvende disiplinærtiltak overfor dommer C.

*****

Tilsynsutvalgets vedtak kan ikke påklages etter reglene i forvaltningsloven. Partene i saken kan bringe utvalgets vedtak inn for tingretten ved søksmål. Søksmålsfristen er to måneder etter at partene ble underrettet om vedtaket. Det vises nærmere til domstolloven § 239.

Kopi av dette vedtak sendes embetsleder i X domstol til orientering.